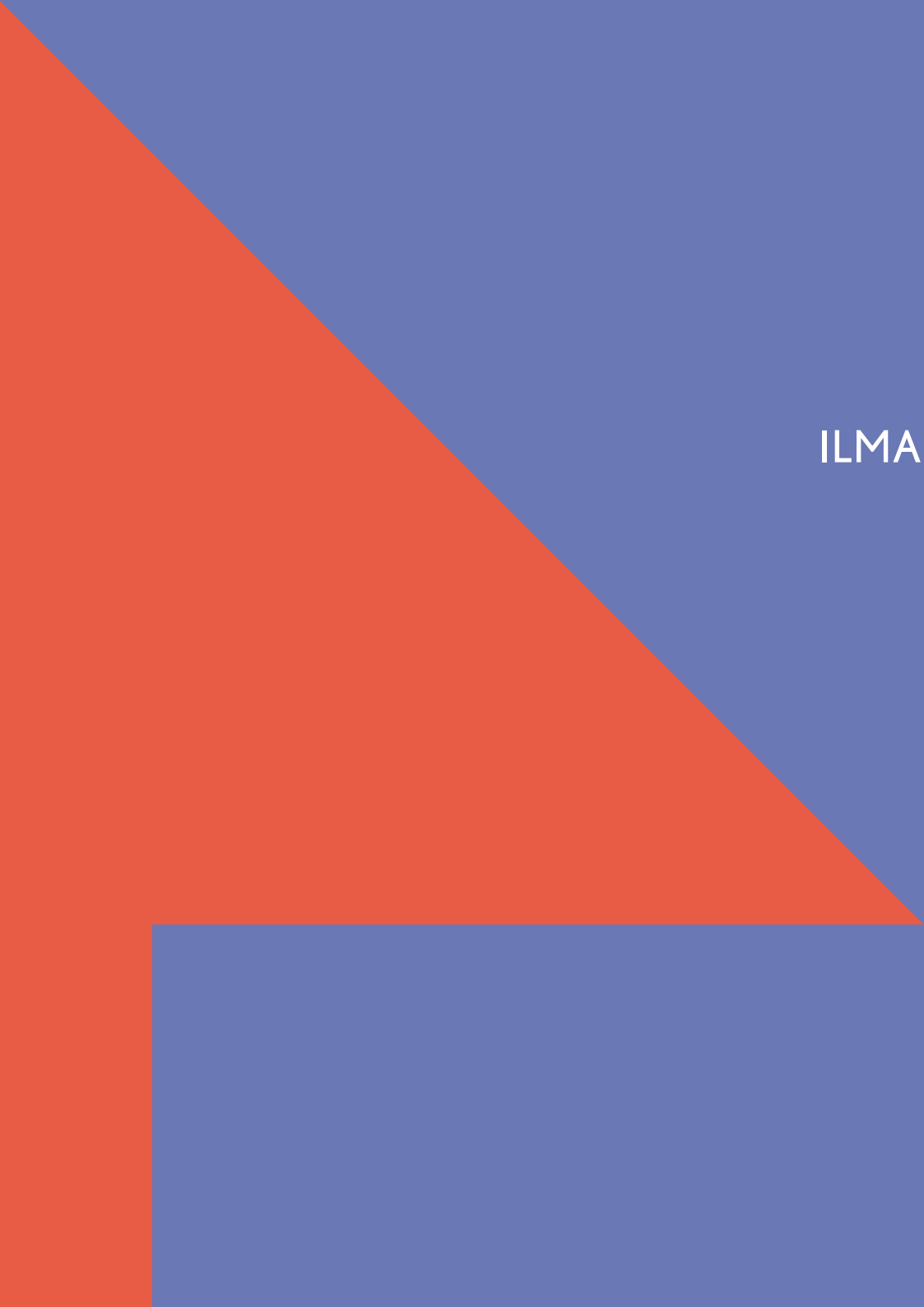

A large orange geometric shape, resembling a stylized 'L' or a corner, is positioned on the left side of the slide. It consists of a vertical bar and a horizontal bar meeting at a right angle, with the top-left corner of the horizontal bar cut off diagonally.

IPCC 5. ARVIOINTIRAPORTTI

OSARAPORTTI 1
ILMASTONMUUTOKSEN TIETEELLINEN TAUSTA

SISÄLLYSLUETTELO

1. HAVAITUT MUUTOKSET

MUUTOKSET ILMAKEHÄSSÄ

SÄTEILYPAKOTE

MUUTOKSET MERISSÄ

MUUTOKSET LUMI- JA JÄÄPEITTEESSÄ

2. TULEVAISUUDEN NÄKYMÄ

RCP-SKENAARIOT

LÄMPÖTILA

VALTAMERIEN PINTA

SADEMÄÄRÄ

LUMI- JA JÄÄPEITE

TULEVAISUUDEN KEHITYSKULKUJA

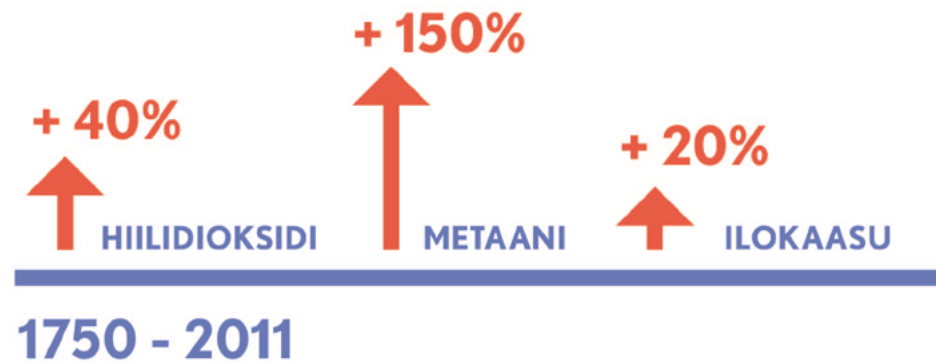
1. HAVAITUT MUUTOKSET

**1900-LUVUN PUOLIVÄLIN JÄLKEISENÄ AIKANA MAAPALLON
ILMASTOJÄRJESTELMÄN KAIKISSA OSISSA ON HAVAITTU MUUTOKSIA.**

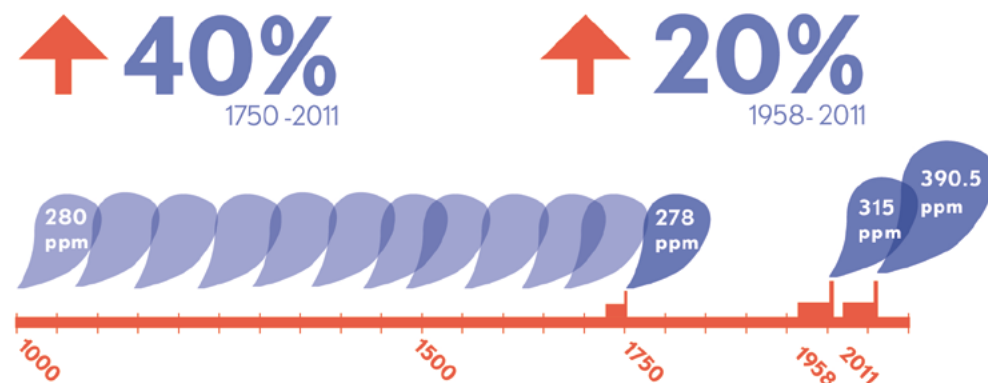
Ilmakehä ja meret ovat lämmenneet, lumi ja jää ovat vähentyneet, ja valtamerien pinnan korkeus on kohonnut. Jotkut muutokset ovat olleet niin suuria, että vastaavaa ei ole koettu tuhansiin vuosiin.

KASVIHUONEKAASUPITOISUUDET OVAT LISÄÄNTYNEET VUODESTA 1750.

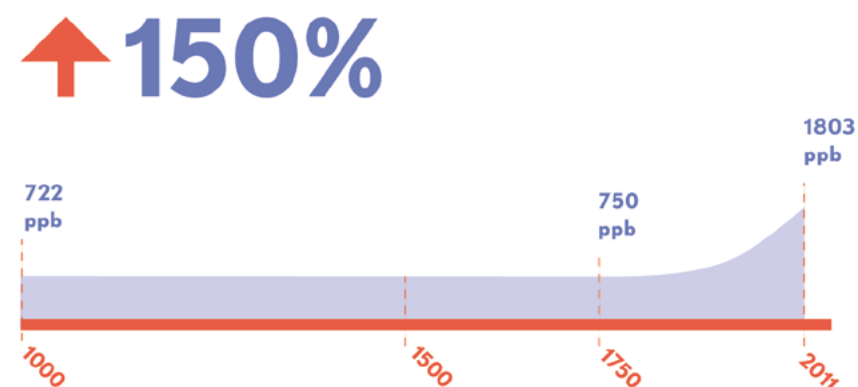

Teollistumista edeltävästä ajasta nykyaikaan.

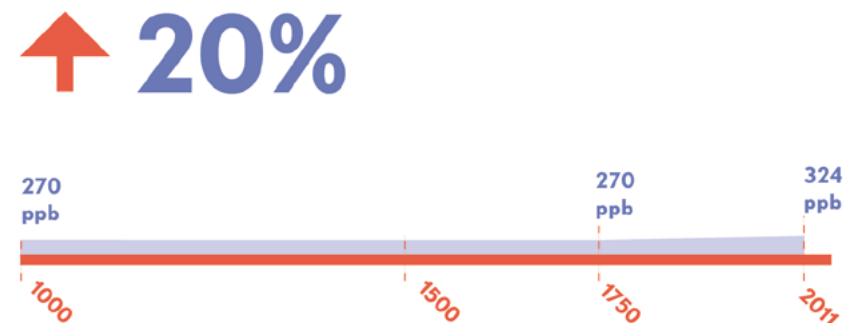
HIILIDIOKSIDIN PITOISUUS ILMAKEHÄSSÄ ON KASVANUT

METAANIN PITOISUUS ILMAKEHÄSSÄ ON KASVANUT

ILOKAASUN PITOISUUS ON NOUSSUT

MERKITTÄVIMMÄT HIILIDIOKSIDIN LÄHTEET:

- 1. Fossiilisten polttoaineiden käyttö (mukaan lukien sementin tuotanto)**
(375 PgC vuodesta 1750)
- 2. Metsien hävittäminen ja muut maankäytön muutokset**
(180 PgC vuodesta 1750)

PgC = Miljardi tonnia hiiltä

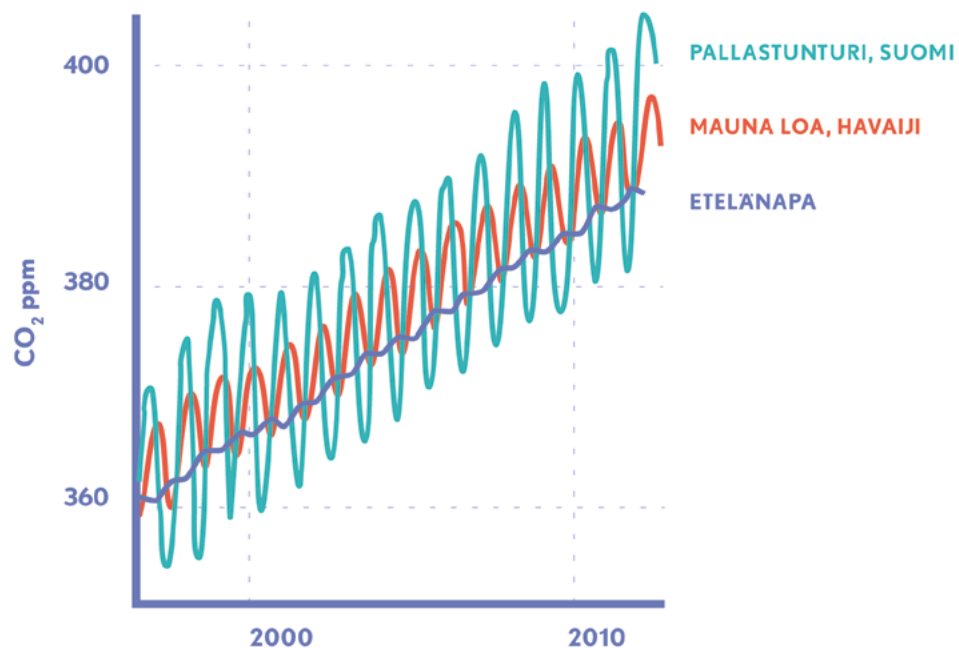
Hiilidioksidin, metaanin ja ilokaasun tämänhetkiset pitoisuudet ilmakehässä ovat selvästi suurempia kuin milloinkaan kuluneen 800 000 vuoden aikana. Tieto perustuu aikojen saatossa napajäätikön sisään loukkuun jääneiden ilmakuplien tutkimiseen.

ILMAKEHÄN HIILIDIOKSIDIPITOISUUDEN KEHITYS:

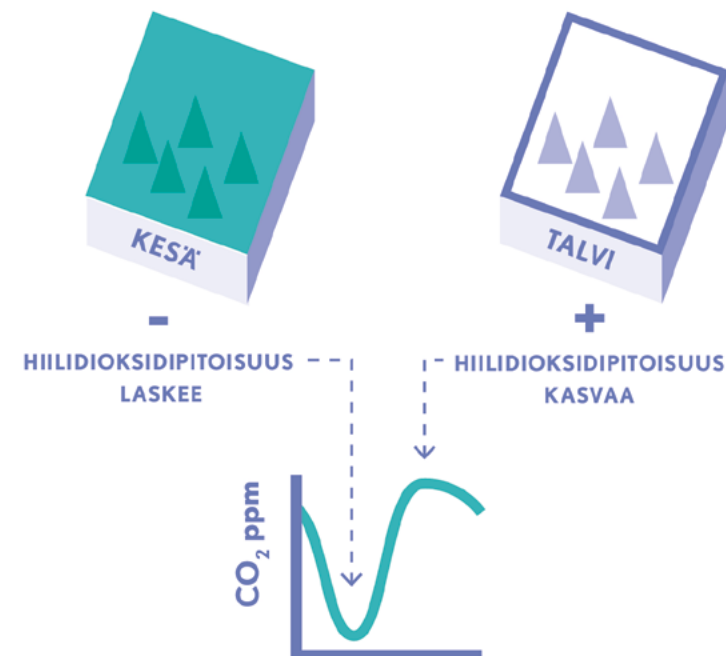
PALLASTUNTURI, SUOMI

MAUNA LOA, HAVAIJI

ETELÄNAPA

POHJOINEN PALLONPUOLISKO

Pohjoisella pallonpuoliskolla ilman hiilidioksidipitoisuus laskee kesällä tilapäisesti, kun yhteyttävät kasvit sitovat hiilidioksidia. Talvipuolella vuotta pitoisuus jälleen kasvaa, kun hiilidioksidia vapautuu mm. maaperästä ja ihmiskunnan päästöt ovat suurempia.

ILMASTOA LÄMMITTÄVIEN JA VIILENTÄVIEN TEKIJÖIDEN VAIKUTUS

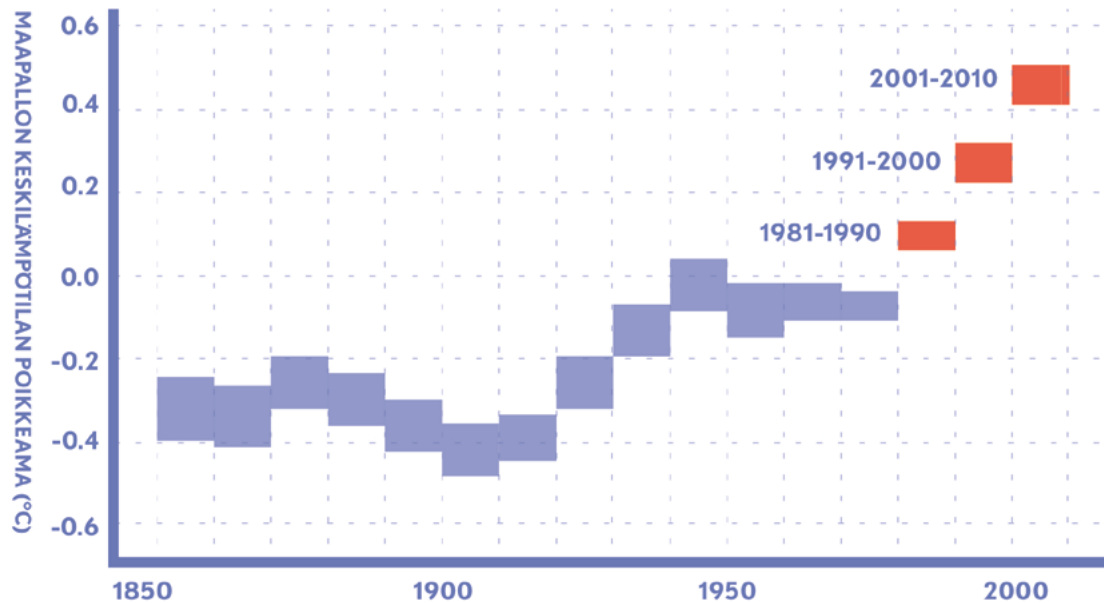

Säteilypakotteella kuvataan maapallolle tulevan ja sieltä lähtevän säteilyn välistä eroa. Positiivisen säteilypakotteen vaikutus on ilmastoa lämmittävä, negatiivisen viilentävä.

- Lisäksi lämpötila heilahtelee satunnaisesti $\pm 0,1^{\circ}\text{C}$ ilmaston luonnollisista vaihteluista johtuen.
- Muista pienhiukkasista poiketen noki eli musta hiili lämmittää ilmastoa.

**JOKAINEN KOLMESTA EDELLEISESTÄ VUOSIKYMMENESTÄ
ON OLLUT LÄMPIMÄMPI KUIN MIKÄÄN AIKAISEMPI
VUOSIKYMMEN VUODESTA 1850 LÄHTIEN.**

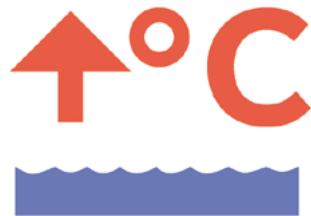

**MAAPALLON KESKILÄMPÖTILA
ON KOHONNUT**

↑ +0,85 °C
1880-2012

MERET OVAT LÄMMENNEET JA VALTAMERIEN PINTA ON NOUSSUT.

MERET

VALTAMERIEN PINNAN KORKEUS

Merivesien pintakerros 700 m syvyyteen on lämmennyt ainakin vuodesta 1971 lähtien. Syvemmältä meristä on riittävästi havaintotietoa vasta 1990-luvulta lähtien. Arviot osoittavat, että tuona aikana myös merien syvimmat osat ovat lämmenneet.

MERIEN LÄMPENEMINEN

ENITEN ON LÄMMENNYT MERIEN PINTAKERROS

Pinnalta 75m syvyyteen. Vuosina 1971-2010 lämpötila on noussut enemmän kuin 0,1°C vuosikymmenessä.

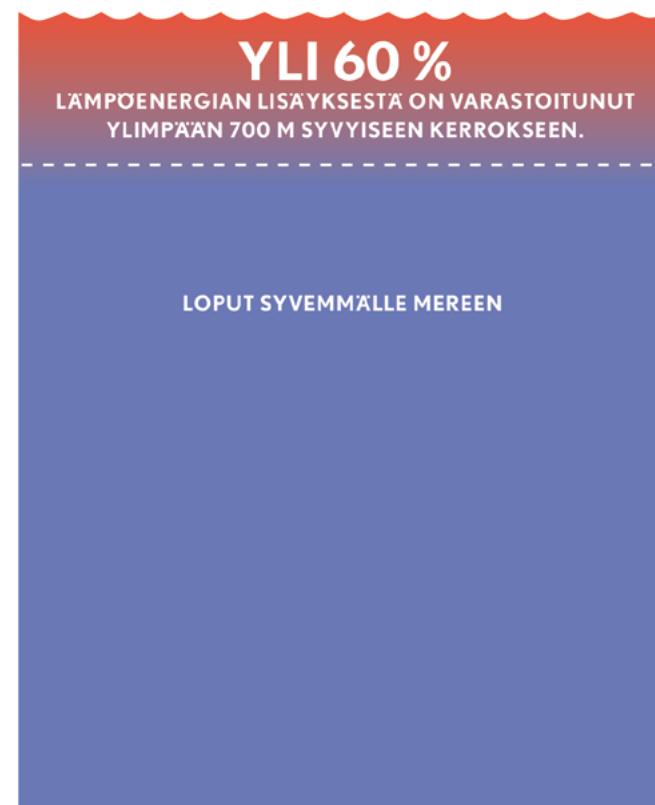

MERI

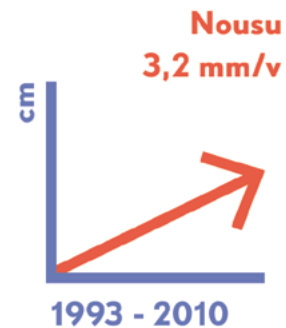
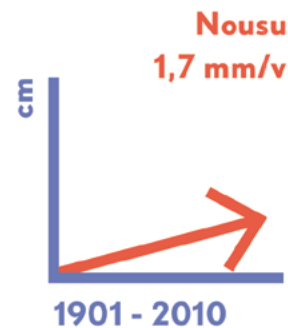
>90%

VUOSINA 1971-2010

Maapallon ilmastojärjestelmän lisääntyneestä lämpöenergiasta valtaosa eli > 90 % on varastoitunut meriin.

VALTAMERIEN PINNAN NOUSU

Viime vuosikymmeninä merenpinnan nousu on kiihtynyt.

**LOPPUKESÄN JÄÄPEITE
POHJOISELLA JÄÄMERELLÄ**

**KEVÄÄN LUMIPEITE
MANNERALUEILLA**

Mannerjäätiköt ja vuoristojen jäätiköt eri puolilla maailmaa pienentyvät. Myös Pohjoisen jäämeren jääpeite vähenee. Eteläisen jäämeren jääpeite taas on hieman laajentunut. Pohjoisen pallonpuoliskon maa-alueilla lumipeite on vähentynytkeväällä ja alkukesästä ja ikiroutaa on sulanut.

POHJOISEN JÄÄMEREN KESÄINEN JÄÄN PINTA-ALA ON PIENENTYNYT HUOMATTAVASTI.

11 000 000 km² vuonna 1900 → 6 000 000 km² vuonna 2010

VÄHENTYNYT YHTEENSÄ: Noin 5 000 000 km²

Vertaa:

Australian pinta-ala 7 692 024 km²

Intian pinta-ala 3 166 414 km²

KEVÄÄN LUMIPEITE

-1.6%

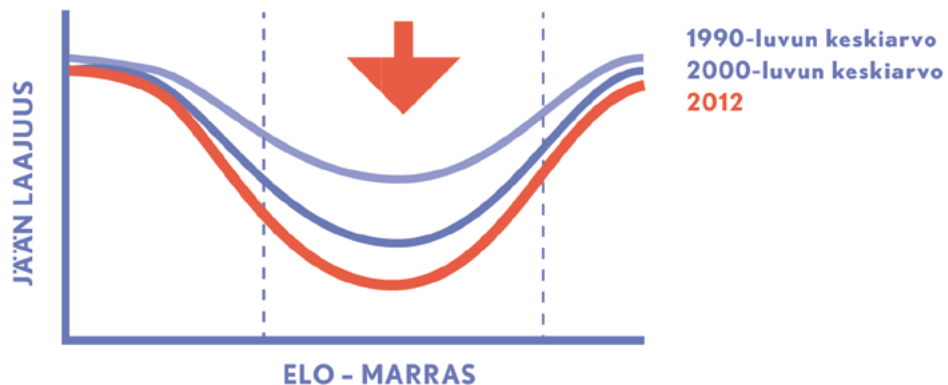
VUOSIKYMMENÄ KOHDEN
VUODESTA 1967

LUMIPEITE MAALIS-HUHTIKUUSSA POHJOISELLA PALLONPUOLISKOLLA

Pohjoisella pallonpuoliskolla lumen peittämä alue on pienentynyt 1960-luvulta lähtien, erityisesti keväällä ja alkukesästä.

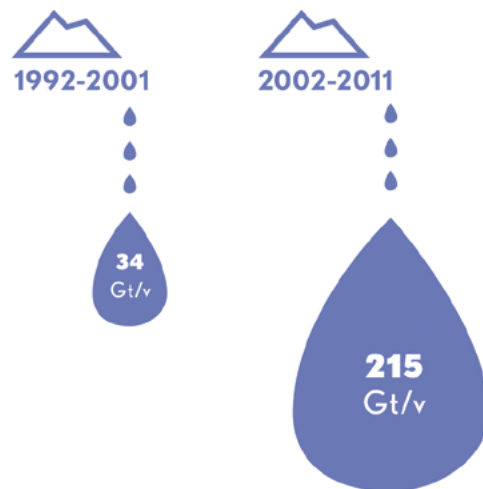
POHJOISTEN MERIEN JÄÄPEITE ON KUTISTUNUT:

Jään pinta-ala on pienentynyt kaikkina vuodenaikoina, voimakkaimmin kesällä ja syksyllä.

GRÖNLANNIN MANNERJÄÄTIKÖN

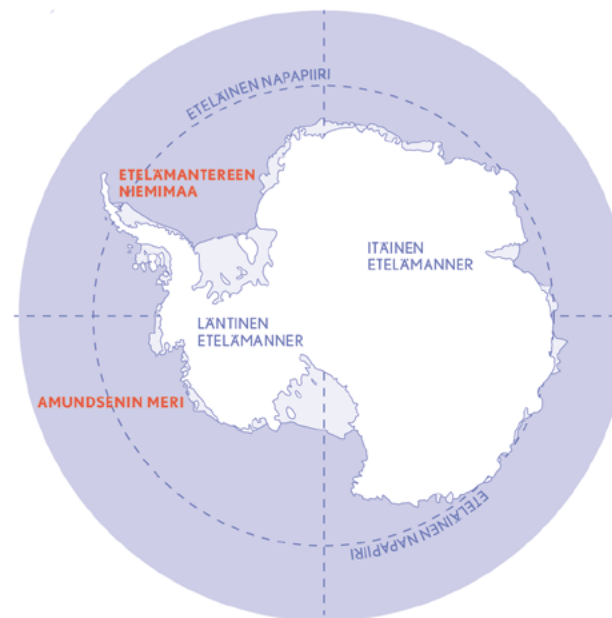
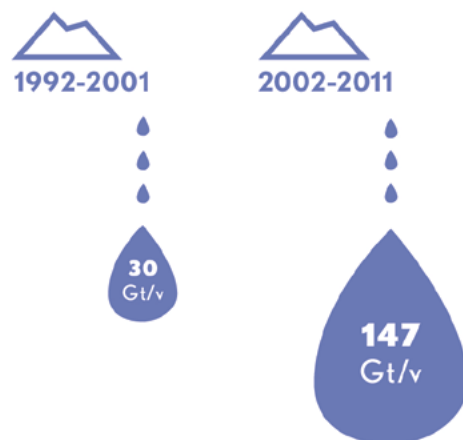
massan pieneneminen

ETELÄMANTEREEN JÄÄTIKÖN

massan pieneneminen

Jäätä on sulanut lähinnä Etelämantereen niemimaan pohjoisosissa ja Amundsenin meren rannikoilla.

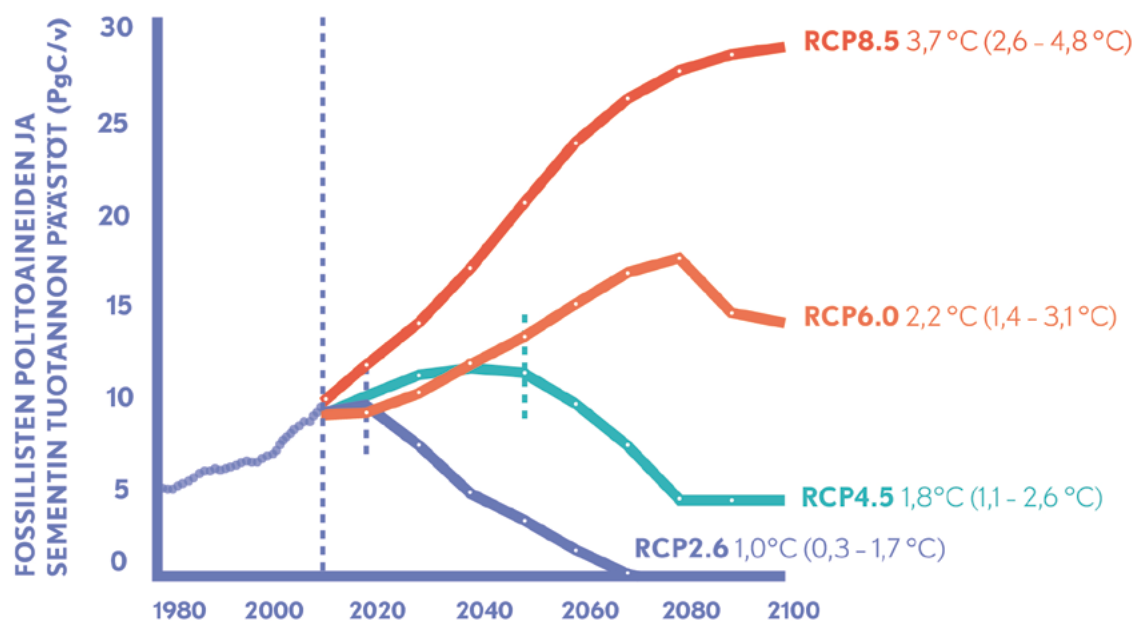

2. TULEVAISUUDEN NÄKYMÄ

RCP-KASVIHUONEKAASUSKENAARIOT

IPCC on määritellyt uudessa raportissaan neljä uutta päästöskenaariota.

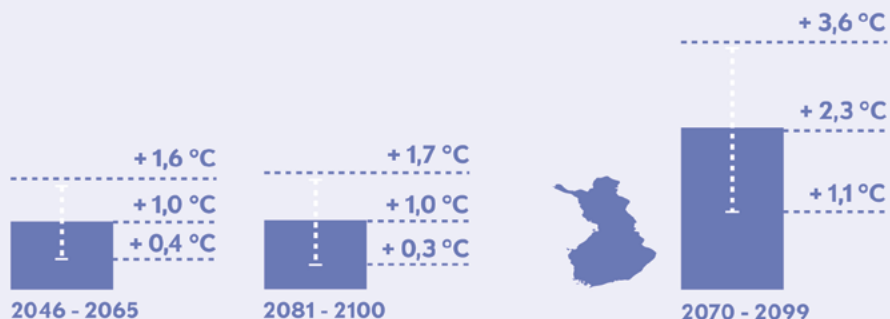
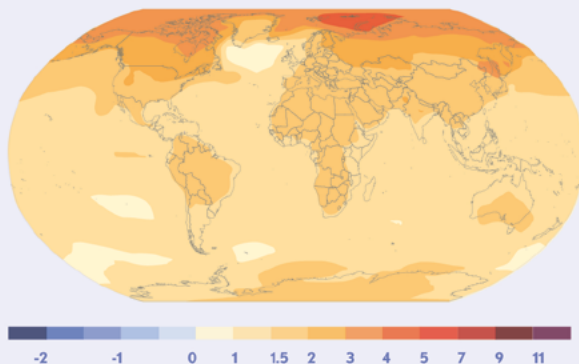

KEHITYSPOLKU 1 (RCP 2.6)

Tiukat kasvihuonekaasujen päästöjen rajoitukset

MALLIEN ENNUSTAMA KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS:

TILANNE VUOSINA 2081-2100

MAAPALLON KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS

VUODEN KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS SUOMESSA

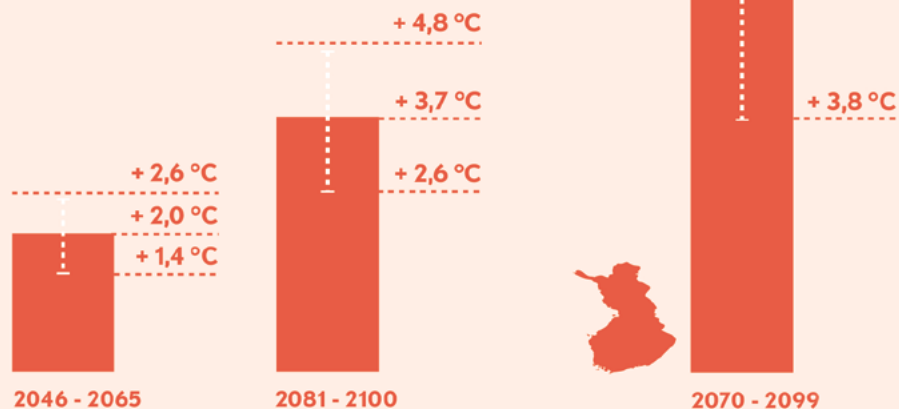
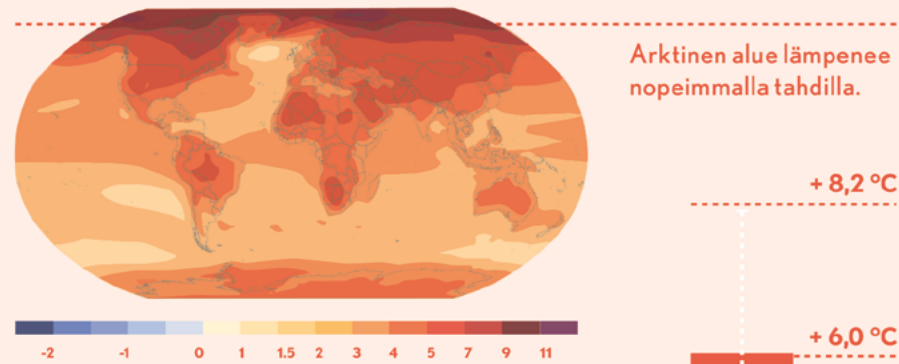
MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005.
(SUOMELLE 1971-2000) KESKILÄMPÖTILAAN.

KEHITYSPOLKU 2 (RCP 8.5)

Nykytahdilla kasvavat kasvihuonekaasujen päästöt

MALLIEN ENNUSTAMA KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS:

TILANNE VUOSINA 2081-2100

MAAPALLON KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS

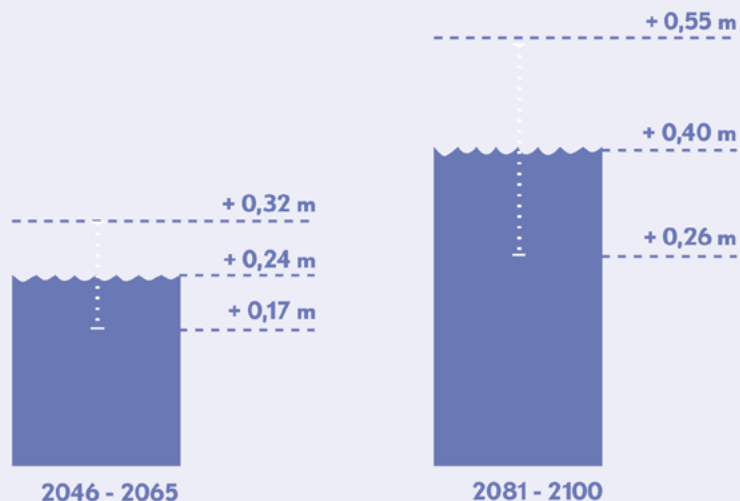
VUODEN KESKILÄMPÖTILAN MUUTOS SUOMESSA

MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005
(SUOMELLE 1971-2000) KESKILÄMPÖTILAAN.

KEHITYSPOLKU 1 (RCP 2.6)

Tiukat kasvihuonekaasujen päästöjen rajoitukset

MERENPINNAN NOUSU SUHTEESSA VUOSIEN 1986-2005 TILANTEeseen-
MAAILMANLAAJUINEN KESKIVÄÄ

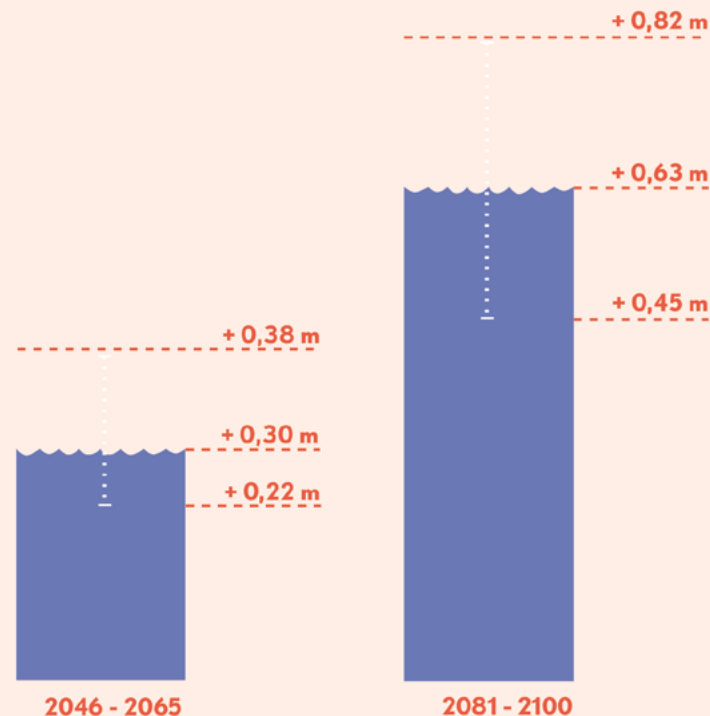
Valtamerien pinnan nousu jatkuu vielä kauan lämpötilan nousun tasaannuttuakin, koska muutokset merissä tapahtuvat hitaasti.

MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005 KESKIVÄÄIHIN.

KEHITYSPOLKU 2 (RCP 8.5)

Nykytähdillä kasvavat kasvihuonekaasujen päästöt

MERENPINNAN NOUSU SUHTEESSA VUOSIEN 1986-2005 TILANTEeseen-
MAAILMANLAAJUINEN KESKIVÄÄ

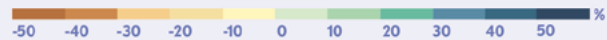
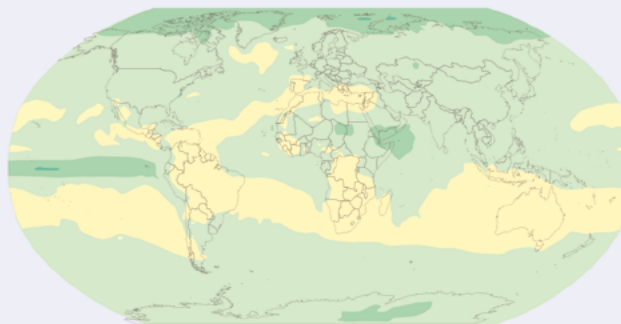
MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005 KESKIVÄÄIHIN.

KEHITYSPOLKU 1 (RCP 2.6)

Tiukat kasvihuonekaasujen päästöjen rajoitukset

KESKIMÄÄRÄINEN VUOTUISEN SADEMAÄRÄN MUUTOS (%):

TILANNE VUOSINA 2081-2100

SUOMEN VUOTUISEN SADEMAÄRÄN KASVU:

TILANNE VUOSINA 2070-2099

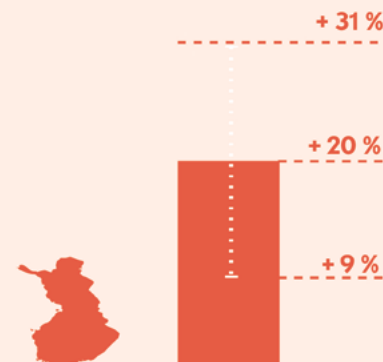
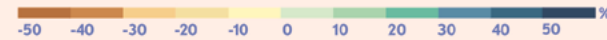
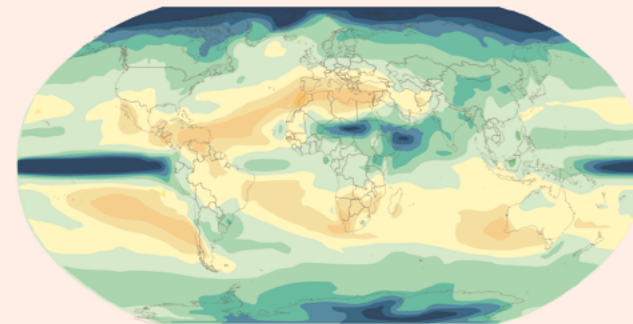
MAAILMANLAAJUISET MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005, SUOMEN MUUTOKSET SUHTEESSA JAKSON 1971-2000 KESKIARVOON.

KEHITYSPOLKU 2 (RCP 8.5)

Nykytahdilla kasvavat kasvihuonekaasujen päästöt

KESKIMÄÄRÄINEN VUOTUISEN SADEMAÄRÄN MUUTOS (%):

TILANNE VUOSINA 2081-2100

SUOMEN VUOTUISEN SADEMAÄRÄN KASVU:

TILANNE VUOSINA 2070-2099

MAAILMANLAAJUISET MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005, SUOMEN MUUTOKSET SUHTEESSA JAKSON 1971-2000 KESKIARVOON.

KEHITYSPOLKU 1 (RCP 2.6)

Tiukat kasvihuonekaasujen päästöjen rajoitukset

POHJOISEN PALLONPUOLISKON KEVÄISEN LUMIPEITTEEN SUPISTUMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

POHJOISTEN MERIEN JÄÄN PINTA-ALAN SUPISTUMINEN -

TILANNE VUOSINA 2081-2100.

VUORISTOJEN JÄÄTIKOIDEN TILAVUUDEN PIENENTYMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

MAAN PINNALLE ULOTTUVAN IKIROUDAN ALUEEN SUPISTUMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

-37%

MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005 KESKIARVOIHIN.

KEHITYSPOLKU 2 (RCP 8.5)

Nykytahdilla kasvavat kasvihuonekaasujen päästöt

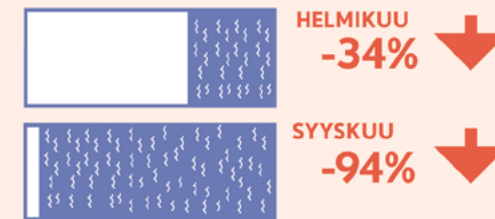
POHJOISEN PALLONPUOLISKON KEVÄISEN LUMIPEITTEEN SUPISTUMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

POHJOISTEN MERIEN JÄÄN PINTA-ALAN SUPISTUMINEN -

TILANNE VUOSINA 2081-2100.

VUORISTOJEN JÄÄTIKOIDEN TILAVUUDEN PIENENTYMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

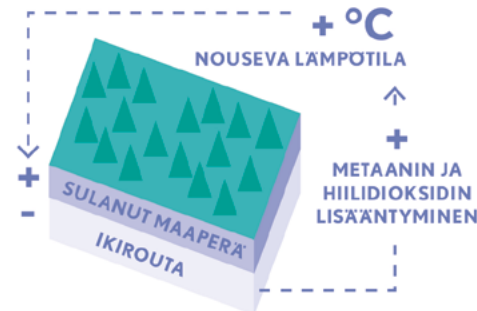

MAAN PINNALLE ULOTTUVAN IKIROUDAN ALUEEN SUPISTUMINEN

VUOTEEN 2100 MENNESSÄ.

-81%

MUUTOKSET LASKETTU SUHTEESSA JAKSON 1986-2005 KESKIARVOIHIN.

IKIROUDAN SULAMINEN

Ikiroudan sulassa maaperästä saattaa vapautua yhä enemmän metaania ja hiilidioksidia. Pitkällä tähtäimellä tämä voi kiihdyttää ilmaston lämpenemistä entisestään.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄ:

Ilmaston lämpeneminen jatkuu, mikäli kasvihuonekaasupitoisuudet pysyvät ennallaan tai lisääntyvät. Ilmastonmuutoksen hillitseminen vaatisi hiilidioksidipäästöjen todella merkittävää vähentämistä.

ILMASTONMUUTOS TIIVISTETTYNÄ

HIILIDIOKSIDIN JA MUIDEN KASVIHUONEKAASUJEN PITOISUUDET OVAT LISÄÄNTYNEET ILMAKEHÄSSÄ.

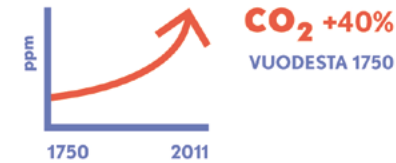

SYYT:

- Fossiilisten polttoaineiden käyttö
- Metsien hävittäminen ja muut maankäytön muutokset
- Sementin tuotanto

2011 HIILIDIOKSIDIPITOISUUDET:

390 ppm

SEURAUKSET

**MERENPINNAN NOUSU &
MERIEN LÄMPENEMINEN**

ILMAKEHÄ

JÄÄT

**MERET
HAPPAMOITUVAT**

**KUUMIEN PÄIVIEN/ÖIDEN
MÄÄRÄ KASVAA**

LUMIPEITE HUPENEE

**KUIVUUS LISÄÄNTYY
LAAJOILLA ALUEILLA**

**RANKKASATEET VOIMISTUVAT
LAAJOILLA ALUEILLA**

**KYLMIEN PÄIVIEN/ÖIDEN
MÄÄRÄ VÄHENEÄ**

**TROOPPISET HIRMUMYRSKYT
LISÄÄNTYVÄT
MONILLA ALUEILLA**

**HELLEAALLOT
LISÄÄNTYVÄT**

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

www.ym.fi

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

www.ilmatieteenlaitos.fi